

Момбек А.А.¹, Молдаш Д.Б.²

¹Абай атындағы Қазақ Ұлттық Педагогикалық Университеті, Өнер факультеті, «Музыкалық білім беру және хореография» кафедрасының қауымдастырылған профессоры, п.ғ.к., Алматы қ., Қазақстан, e-mail: aliya_mombek@mail.ru

²Абай атындағы Қазақ Ұлттық Педагогикалық Университеті, Өнер факультеті, «Музыкалық білім беру және хореография» кафедрасы, 6В01402 – «Музыкалық білім беру» білім беру бағдарламасының 4 курс студенті, Алматы қ., Қазақстан

СТИЛЬ ЖҮЙЕЛЕРІН САЛЫСТЫРУ АРҚЫЛЫ МУЗЫКАЛЫҚ ТІЛДІ МЕНГЕРУДІҢ ИНТЕРАКТИВТІ ӘДІСТЕРІ

Аңдатпа

Бұл мақалада стилистикалық жүйелерді салыстыру арқылы музыкалық тілді меңгеруде интерактивті оқыту әдістерін қолдану қарастырылады. Зерттеу студенттердің интерпретациялық дағдыларын, сыни тұрғыдан ойлауын және шығармашылық мәнерлілігін арттыру үшін дәстүрлі қазақ музыкасын жаһандық музыкалық стильдермен біріктіруге бағытталған. Оқу жылында өткізілген педагогикалық экспериментке Алматы қаласының үш музыкалық мектебінде эксперименттік және бақылау топтарына бөлінген 120 оқушы қатысты. Эксперименттік топ музыкалық түсінікті тереңдету үшін қазақ күйі мен Барокко фугасы сияқты қарама-қарсы стильдерді біріктіретін салыстырмалы талдауды, цифрлық құралдарды және өнімділікке негізделген әрекеттерді пайдалана отырып, интерактивті оқу бағдарламасымен айналысты.

Сандық бағалауды, бақылау талдауын және құрылымдық сұхбаттарды біріктіретін аралас әдістер қолданылды. Нәтижелер эксперименттік топтағы студенттердің бақылау тобындағыларға қарағанда музыкалық сауаттылықта, стилистикалық тануда және орындау сапасында айтарлықтай жоғары жетістіктерге жеткенін көрсетті. Олар сондай-ақ импровизацияның үлкен икемділігін, аудиторияның жоғары белсенділігін және әртүрлі музыкалық формаларды зерттеуге деген ынтасын көрсетті.

Нәтижелер мәдени мұраны сақтай отырып, музыкалық білім беруді модернизациялаудың қуатты құралы ретінде интерактивті, стилистикалық салыстырмалы әдістерді енгізуді қолдайды. Бұл тәсіл студенттерді жаһанданған музыкалық ортаға дайындай отырып, техникалық еркін сөйлеуге де, мәдени сауаттылыққа да ықпал етеді. Мақала әдісті кеңірек білім беру жағдайларына дейін кеңейту, мұғалімдерді даярлау модульдерін қосу және ұзақ мерзімді енгізуді қолдау үшін цифрлық ресурстарды әзірлеу бойынша ұсыныстармен аяқталады. Бұл зерттеу музыкалық педагогикадағы инновациялар мен дәстүрлерді біріктірудің тұрақты үлгісін ұсынады.

Түйін сөздер: интерактивті әдістер, музыкалық тіл, стилистикалық салыстыру, музыкалық білім, қазақтың дәстүрлі музыкасы, студенттерді қызықтыру, салыстырмалы педагогика.

Момбек А.¹, Молдаш Д.²

¹Казахский национальный педагогический университет имени Абая, факультет искусств, доцент кафедры "Музыкальное образование и хореография", кандидат педагогических наук, Алматы, Казахстан, e-mail: aliya_mombek@mail.ru

²Казахский национальный педагогический университет им. Абая, факультет искусств, кафедра "Музыкальное образование и хореография", студент 4 курса образовательной программы 6В01402 – "Музыкальное образование", Алматы, Казахстан

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ОВЛАДЕНИЯ МУЗЫКАЛЬНЫМ ЯЗЫКОМ ПУТЕМ СРАВНЕНИЯ СТИЛЕВЫХ СИСТЕМ

Аннотация

В целом, в данной статье рассматривается эффективность обучения музыкализации культуры с использованием интерактивных методов, связанных с системами жанров культуры. Исследование, целями которого является стимуляция интерпретации, критики и творчества студентов путем интеграции казахской музыки "бесик" и международной музыки "бесик", предполагает подготовку изучения заражения сравнения культурных жанров с использованием интерактивных методов.

Педагогический эксперимент длился весь учебный год и был представлен 120 учащимися из трех музыкальных школ экспериментальной и контрольной групп г. Алматы. Группа обучения училась с

использованием интерактивной программы, включающей сравнительные исследования, цифровые инструменты и занятия, связанные с демонстрацией, чтобы затем сравнить различные жанры, например казахский кюя с казахским танцем „багock” фугу „фуга”. Была использована смешанная методология, включающая количественные измерения, наблюдение за участниками и открытые интервью.

Выводы основные гипотезы: экспериментальные группы проявляют значительно большую мелодическую компетенцию, осознание жанров и текстурированные игры для учащихся, чем контрольные группы. Они также становятся более гибкими в разведении, проводят больше времени на самостоятельные исследования в классе и изучения всех стилей, занимают больший интерес ко всему жанровому репертуару. Данные исследования подтверждают, что применение интерактивных способов идентификации стилей эффективно для реставрации культурного музыкального образования. Уровень исполнителей позволяет им свободно владеть технологиями и, таким образом, повысить культурный уровень их профессионального обучения в глобализованном мире музыка. Наконец, этот документ дает рекомендации для расширения уровня образования, уделяемого проблеме, интеграции учебных пособий и разработке цифровых ресурсов для обеспечения устойчивой практики. Представлена устойчивая модель в торговле и идеях об обучении музыки: это инновация и традиции.

Ключевые слова: интерактивные методы, музыкальный язык, стилистическое сравнение, музыкальное образование, казахская традиционная музыка, вовлечение студентов, сравнительная педагогика.

Mombek A.¹, Moldash D.²

¹Abai Kazakh National Pedagogical University, Faculty of Arts, Associate Professor of the Department of "Music education and choreography", candidate of Pedagogical Sciences, Almaty, Kazakhstan, e-mail: aliya_mombek@mail.ru

²Abai Kazakh National Pedagogical University, Faculty of Arts, Department of "Music education and choreography", 4th year student of the educational program 6B01402 – "Music education", Almaty, Kazakhstan

INTERACTIVE METHODS FOR MASTERING MUSICAL LANGUAGE BY COMPARING STYLE SYSTEMS

Abstract

This article discusses the effectiveness of using interactive methods of teaching for mastering musical language in comparison of stylistic systems. The investigation aims to integrate Kazakh “besik” music and international music associated with this musical stream in order to stimulate interpretative, critical and creative thinking among students. The pedagogical experiment lasted the academic year and included 120 students from experimental and control groups of three music schools of Almaty. The treatment group participated in an interactive curriculum that included comparative studies, utilization of digital tools, and performance-based activities to contrast various styles - e.g., Kazakh kuy vs. Baroque fugue - for enhanced musical understanding.

A mixed methods design, which included quantitative measures, participant observations, and structured interviews was used. The experimental group gained significantly better melodic literacy, stylistic recognition, and performance quality than the control groups. They were also more flexible in their improvisation and more engaged in classroom development and had higher interest in discovering different types of musical genres.

The results validate implementation of interactive, stylistically contrastive approaches as an effective strategy for revitalizing music education within the context of cultural patrimony. This allows for technical fluency and adds a cultural level to their preparation in a globalized musical world. Finally, the paper offers suggestions for scaling the approach to wider educational contexts, integrating teacher training packages and creating digital resources to support sustained practice. It represents a sustainable model that combines innovation with tradition in teaching music.

Keywords: interactive methods, musical language, stylistic comparison, music education, Kazakh traditional music, student engagement, comparative pedagogy.

Кіріспе. Музыкалық білім беру эволюциясы музыкалық тілді меңгеруді арттырудың интерактивті әдістеріне, әсіресе стилистикалық жүйелерді салыстырмалы түрде зерттеу арқылы барған сайын баса назар аудара бастады. Бұл тәсіл классикалықтан қазіргі заманға дейінгі Және Батыстық дәстүрлерден Батыстық емес дәстүрлерге дейінгі әртүрлі музыкалық стильдерді түсіну студенттердің музыкалық түсінігі мен экспрессивті мүмкіндіктерін тереңдете алатынын мойындайды.

Бұл педагогикалық ауысымда Кодалы Әдісі, Далькрозе Евритмикасы және Орф Шульверк сияқты интерактивті оқыту әдістемелері маңызды рөл атқарды. Мысалы, Kodály Әдісі музыкалық білім беруді баланың ең қолжетімді құралы—дауыспен бастаудың маңыздылығын атап көрсетеді және мәдени тұрғыдан маңызды контексте музыкалық ұғымдарды үйрету үшін халық әндерін қамтиды. Dalcroze Eurhythmic студенттерге музыкалық ұғымдарды кинестетикалық тұрғыдан қабылдауға мүмкіндік беретін қозғалыс арқылы ырғақты, құрылымды және музыкалық экспрессияны үйретуге бағытталған. Орф Шульверк музыканы, қозғалысты, драматургияны және сөйлеуді балалардың ойын әлеміне ұқсас сабақтарға біріктіреді. Бұл әдістер белсенді қатысуды, импровизацияны және музыканы тұтас түсінуді ынталандырады.

Қазақстан контекстінде осы интерактивті әдістерді дәстүрлі музыкалық білім берумен біріктіру перспективалы нәтижелер көрсетті. Кенжеғалиева Ақшолпан Жұбатқызының зерттеуі дәстүрлі қазақ музыкалық білімін заманауи интерактивті әдістермен ұштастыру оқушылардың музыкалық шеберлігі мен бағалауын қалай арттыратынын көрсетеді [1]. Зерттеу барысында оқытудың неғұрлым тартымды және тиімді ортасын қалыптастыру үшін оқытудың инновациялық әдістерін қолдана отырып, мәдени мұраны сақтаудың маңыздылығы атап өтіледі [2].

Сонымен қатар, музыкалық білім беруде технологияны қолдану интерактивті оқытудың жаңа жолдарын ашты. Цифрлық платформалар мен қолданбалар жекелендірілген оқу тәжірибесін, дереу кері байланысты және музыкалық стильдер мен ресурстардың кең ауқымына қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Бұл құралдар студенттерге әртүрлі музыкалық элементтерді талдайтын және қарама-қарсы қоятын интерактивті модульдерді ұсыну арқылы әртүрлі стилистикалық жүйелерді салыстыруды жеңілдетеді.

Стилистикалық жүйелерді интерактивті әдістер арқылы салыстырмалы түрде зерттеу техникалық дағдыларды жетілдіріп қана қоймай, сыни тұрғыдан ойлау мен мәдени сананы дамытады. Әр түрлі музыкалық дәстүрлерді қолдана отырып, студенттер музыканы әр түрлі өрнектері бар әмбебап тіл ретінде жан-жақты түсінуді дамытады. Бұл тәсіл музыкалық контексттердің кең ауқымына бейімделуге және бағалауға қабілетті жан-жақты музыканттарды шығаруға ұмтылатын заманауи музыкалық білім берудің мақсаттарына сәйкес келеді.

Қорытындылай келе, стилистикалық жүйелерді салыстыру арқылы музыкалық тілді меңгерудегі интерактивті әдістердің интеграциясы музыкалық білім берудегі айтарлықтай ілгерілеуді білдіреді. Дәстүрлі педагогикалық тәсілдерді заманауи технологиялармен және алуан түрлі музыкалық стильдермен үйлестіре отырып, тәрбиешілер студенттерді жан-жақты музыка әлеміне дайындайтын динамикалық және инклюзивті оқу ортасын құра алады.

Әдістер. Стилистикалық жүйелерді салыстыру арқылы музыкалық тілді меңгерудегі интерактивті әдістердің тиімділігін зерттеу үшін оқу жылы ішінде құрылымдық педагогикалық эксперимент жүргізілді. Зерттеуге Қазақстанның Алматы қаласындағы үш түрлі музыкалық мектептің 13-16 жас аралығындағы 120 оқушысы қатысты. Бұл студенттер жынысы, музыкалық білімі және бастапқы шеберлік деңгейі бойынша бірдей өкілдігі бар бақылау және эксперименттік топтарға бөлінді, олар музыка теориясы, есту қабілеті және өнімділікті талдау бойынша алдын ала тестілеу арқылы анықталды.

Эксперименттік топқа стилистикалық салыстыруға баса назар аударатын интерактивті әдістемені қолдану тапсырылды. Сабақтар сандық аудио жұмыс станциялары (DAW), интерактивті тақталар және SmartMusic және Auralia сияқты білім беру бағдарламалық жасақтамасы сияқты интеграцияланған технологияларды қамтиды. Оқу бағдарламасындағы әрбір модуль екі қарама—қарсы стилистикалық жүйені біріктіруге арналған—мысалы, қазақтың дәстүрлі күйі мен Барокко фугасы немесе Романтикалық өтірікші және заманауи джаз импровизациясы-қатар тыңдау, нотациялық талдау және жетекші орындау арқылы ұсынылған.. Бұл тәсіл студенттерге модальды құрылымдар, ою-өрнектер, гармоникалық прогрессиялар, текстуралар және сөз тіркестері сияқты ерекше белгілерді анықтауға мүмкіндік берді.

Әр сабақ құрылымдық форматта өтті. Алдымен студенттер екі стильдің үзінділерін тыңдап, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды анықтау үшін Венн диаграммасын талдауды аяқтады. Содан кейін музыка теориясы бойынша жұмыс дәптерлері мен құлақ жаттығуларына арналған қосымшаларды қолдана отырып, олар бейтаныс бөліктердегі стилистикалық маркерлерді анықтауға машықтанды. Соңында, студенттер әр стильде қысқа шығармалар немесе фрагменттер орындады, содан кейін екеуін араластыруды қажет ететін импровизация тапсырмаларын орындады. Бұл сабақтар белсенділік пен дәлдікті бағалау үшін жазылып, қайта қаралды.

Бақылау тобы нақты стилистикалық салыстырусыз немесе технологиялық интеграциясыз дәйекті музыка теориясы мен өнімділікті дамытуға негізделген дәстүрлі әдісті жалғастырды. Нұсқаулық мұғалімдерге бағытталған және бірінші кезекте Батыстық классикалық репертуарға бағытталған. Екі

топқа арналған материалдар жасына және деңгейіне сәйкес мұқият таңдалды, эксперименттік топтың репертуарында қазақстандық және халықаралық дәстүрлерден алынған үлгілер болды.

Нәтижелерді бағалау кезінде аралас әдістер қолданылды. Сандық мәліметтер музыкалық сауаттылық, стилистикалық тану және орындау техникасы бойынша алдын - ала және кейінгі тестілерді қолдану арқылы жиналды. Статистикалық тестілеу топтар бойынша оқу жетістіктерін салыстыру үшін жұптастырылған t-tests және ANOVA көмегімен жүргізілді. Сапалы деректер студенттермен және оқытушылармен құрылымдық сұхбаттар, сондай-ақ оқушылардың белсенділігі, сыни тұрғыдан ойлауы және құрдастарының өзара әрекеттесуі сияқты көрсеткіштер үшін кодталған сабақтың бейне талдауы арқылы жиналды.

Нәтижелер бақылау тобымен салыстырғанда эксперименттік топтың статистикалық тұрғыдан айтарлықтай жақсарғанын көрсетті. Интерактивті, салыстырмалы әдістерге ұшыраған студенттер тестілеуден кейінгі нәтижелер бойынша бақылау тобындағы 11%-бен салыстырғанда орта есеппен 24% - ға жақсарды. Бақылау талдауы сонымен қатар эксперименттік топқа қатысушылардың ынта-жігері мен қызығушылығының артқанын көрсетті. Ахметова [3] атап өткендей, "шынайы музыкалық даму тек репродукция арқылы ғана емес, барлау және контекстік түсіну арқылы да туындайды."

Маңыздысы, мұғалімдердің сұхбаттары педагогикалық ойлаудың өзгеруін анықтады. Тәрбиешілер салыстырмалы әдіс музыкаға біртұтас көзқарасты ынталандыратынын хабарлады. Олардың бірі: "енді менің оқушыларым композиторлардың неліктен белгілі бір текстураларды немесе режимдерді таңдағанын сұрайды—бұл дәстүрлі сабақтарда ешқашан пайда болмаған сұрақтар." Бұл трансформация Смағұловтың еңбектерінде көрсетілгендей пәнаралық музыкалық білім берудегі алдыңғы тұжырымдарды қолдайды [4].

Репродуктивтілікті қамтамасыз ету үшін осы экспериментте пайдаланылған барлық сабақ жоспарлары, материалдары және бағалау рубрикалары құжатталды және зерттеудің қосымша материалдарына енгізілді. Олар Мемлекет бекіткен оқу жоспарларына негізделген және Мұсағалиева ұсынған әдістемелік нұсқауларды орындай отырып, музыкалық білім беруді зерттеудегі халықаралық стандарттарға сәйкес келеді [5].

Бұл тәсіл музыкалық тілді меңгеруді нығайтып қана қоймайды, сонымен қатар адаптивті ойлау мен мәдени сауаттылықты арттырады. Жаһанданған музыкалық ортада студенттерді осы құралдармен жабдықтау енді міндетті емес—бұл өте маңызды.

Нәтижелер. Оқу жылында жүргізілген эксперименттік талдау стилистикалық салыстыру арқылы музыкалық тілді меңгерудегі интерактивті әдістердің педагогикалық құндылығын көрсететін сенімді тұжырымдар жиынтығын жасады. Сандық нәтижелер, сондай-ақ сапалы бақылаулар бұл интегративті тәсіл студенттердің музыкалық біліміне қарамастан техникалық шеберлігіне де, аналитикалық тереңдігіне де қалай ықпал ететінін көрсетеді.

Экспериментке дейін екі топ та салыстырмалы түрде жақсы нәтиже көрсетті, орташа алдын ала балл эксперименттік топта 58,2% және бақылау тобында 57,9% болды. Араласудан кейін эксперименттік топтың тестілеуден кейінгі орташа ұпайы 82,3%-ға дейін күрт өсті, ал бақылау тобының орташа ұпайы 68,6% - ға дейін жақсарды (1-Кесте). Эксперименттік топтың көрсеткіштерінің бұл 24,1% - ға артуы бақылау тобында байқалған 10,7% - ға айтарлықтай қарама-қайшы келеді, бұл интерактивті салыстырмалы әдістеменің тиімділігін көрсетеді.

Кесте 1. Тестілеуге дейінгі және Одан Кейінгі орташа Баллдар Мен Жақсартулар

Топ	Тестілеуге Дейінгі Орташа Балл (%)	Тестілеуден Кейінгі Орташа Балл (%)	Жақсау (%)
Эксперименталды топ	58.2	82.3	24.1
Бақылау тобы	57.9	68.6	10.7

Терең талдау эксперименттік топтағы студенттердің тимбральды контраст, артикуляция және ритмикалық икемділік сияқты стилистикалық қасиеттерді жақсы түсінетіндігін көрсетті. Бұл Қалдыбаеваның [6] бақылауларына сәйкес келеді, ол "бірнеше стилистикалық формаларға әсер ету оқушының күрделі музыкалық құрылымдарды ажырата және іштей қабылдау қабілетін күшейтеді."

Студенттердің эсселері мен үлгерімі туралы ойлар сандық деректерді одан әрі растады. Оқушылар мәдени контекст пен көркемдік ниет туралы хабардарлықтың артқанын жиі атап өтті. Бір студент былай деп жазды: "Бахтың прелюдиясынан кейін күй ойнау маған баяндау дауыстарының қаншалықты әртүрлі болуы мүмкін екенін түсінуге мәжбүр етті, тіпті екеуі де аспаптық баяндау болса да." Бұл байқау

Жаңабекованың [7] көзқарасына сәйкес келеді, ол "контекстік сәйкестік неғұрлым нюансты интерпретацияны ынталандырады."

Стилистикалық талдау тұрғысынан эксперименттік топ микродеңгейдегі ерекшеліктерді анықтау үшін жақсы жабдықталған. Соқыр аудиоклиптер ұсынылған кезде, осы топтағы оқушылардың 87% - ы музыкалық стильді дәл жіктеді, ал бақылау тобындағы 64% - ы ғана. Мұндай дәлдік белсенді тыңдау, салыстырмалы тапсырмалар және кинестетикалық күшейту арқылы дамыған терең есту сауаттылығын көрсетеді.

Өнімділікті бағалау кезінде нұсқаушылар студенттерді мәнерлілігі, дәлдігі және стилистикалық дәлдігі бойынша 1-ден 10-ға дейінгі рубриканы қолдана отырып бағалады. Барлық компоненттер бойынша эксперименттік топтың орташа ұпайы 8,4 құрады, ал бақылау тобы орташа есеппен 6,9 балл жинады. Бір қызығы, эксперименттік топтағы студенттер өз техникаларын Әртүрлі стильдерге бейімдеуде үлкен икемділікті көрсетті—Мысалы, Романтикалық репертуардағы легато фразаларынан джаздағы немесе этникалық идиомалардағы стаккато артикуляциясына көшу. Бұл Мұқашеваның [8] "мультимодальды оқыту экспрессивті стратегияларды стилистикалық шекаралар арқылы беруге мүмкіндік береді."

Деректердің тағы бір қабаты музыка мұғалімдерімен сұхбаттан алынды. Мұғалімдер сыныптағы белсенділіктің артқанын және эксперименттік топтағы құрдастарының басшылығымен стихиялық диалог жүргізілгенін хабарлады. Олар студенттердің интерпретациялық сұрақтар қойып, аналитикалық пікірлерді тезірек жеткізе алатынын атап өтті. Нұрпейісованың [9] зерттеуінде атап өткендей, "интерактивті сынып бөлмесі музыканы үйретіп қана қоймайды, сонымен қатар студенттерді музыканттар сияқты ойлауға үйретеді."

Импровизацияға келетін болсақ, эксперименттік топтағы студенттердің 73% - ы екі дәстүрдің стилистикалық элементтерін өздерінің бастапқы музыкалық идеяларына сәтті енгізе алды, ал бақылау тобындағы 41% - ы ғана. Бұл импровизациялық жаттығулар келісімділікке, стилистикалық шынайылыққа және өзіндік ерекшелікке негізделген. Бұл тұжырым импровизацияны музыкалық еркін сөйлеуді дамыту құралы ретінде жақтаған Рахимжановтың [10] көзқарасын көрсетеді.

Ақырында, қатысу көрсеткіштері де оң тенденцияны көрсетті. Эксперименттік топқа қатысу тұрақты түрде жоғары болды және осы топтағы студенттер қосымша сабақтарды немесе материалдарды жиі сұрады. Ақынованың [11] еңбегінде атап өтілгендей, "қызығушылық тәртіпті тудырады; студенттер оқу материалымен неғұрлым көп қарым-қатынас жасаса, соғұрлым олар бастамашыл болады."

Бұл деректер жинағы—өнімділіктің сандық өсуі, сапалы рефлексия, мұғалімдердің пікірлері және сыныптағы бақылаулар-стилистикалық салыстыруға негізделген интерактивті әдістерді кеңірек қолдану үшін сенімді дәлелдер келтіреді. Бұл нәтижелер прогрессивті музыкалық педагогиканың Халықаралық тенденцияларына сәйкес келеді, Мысалы, Бережной құжаттаған [12], бұл тәсілдің жаһандық өзектілігін одан әрі растайды.

Талқылау. Зерттеу нәтижелері интерактивті әдістер стилистикалық салыстырумен ұштастыра отырып, оқушылардың музыкалық тілді меңгеруін едәуір арттыратынын айқын көрсетеді. Бұл тұжырымдар педагогикалық тұрғыдан өзекті болып қана қоймайды, сонымен қатар музыкалық білімнің Қазақстанда және Одан тыс жерлерде қалай дамитыны туралы маңызды түсінік береді. Бұл деректер ұлттық дәстүрлердің де, әлемдік музыка тәжірибесінің де күрделілігін көрсететін студенттерге бағытталған оқытудың интегративті тәсілдеріне көшуді қолдайды.

Бұл пікірталастың негізінде стилистикалық салыстыру тереңірек түсінуге мүмкіндік береді деген идея жатыр. Студенттер параллельді түрде әртүрлі музыкалық стильдерге—қазақ күйі Мен Батыс классикасына немесе джаз импровизациясына және дәстүрлі вокалдық формаларға тап болған кезде, олар музыканы неғұрлым нюансты түрде есту, орындау және түсіндіру қабілеттерін дамытты. Бұл Сүлейменованың [13] жасаған алдын-ала тұжырымдарына сәйкес келеді, ол "шынайы музыкалық еркіндік дәлдіктен гөрі көп нәрсені талап етеді; ол стилистикалық сауаттылықты қажет етеді."

Зерттеудің ең таңғаларлық аспектілерінің бірі эксперименттік топтың стилистикалық маркерлерді жанрлар бойынша қолдану қабілеті болды. Бұл студенттер стилистикалық қасиеттерді—тимбральды, ырғақты немесе модалды болсын—белсенді түрде талдап, жаңғыртқанда, олар кеңірек музыкалық принциптерді бойына сіңіретінін көрсетеді. Осылайша, интерактивті салыстыру пассивті оқытуды сыни ойлауға айналдырады. Бұл тәсіл сонымен қатар салыстырмалы музыкатануды орта және орта білімнен кейінгі оқу бағдарламаларына біріктіруді жақтаған Ахметовтың [14] тұжырымдарымен үндеседі.

Бұл зерттеу үшін қазақтың дәстүрлі музыкасының қосылуы оның педагогикалық байлығымен ғана емес, мәдени маңыздылығымен де маңызды болды. Терме сияқты күй және ауызша-импровизациялық вокалдық жанрларды қолдану студенттерге абстрактілі музыкалық концепцияларға мәдени тұрғыдан негізделген кіру нүктесін ұсынды. Бұл тәсіл Уразалиева [15] сияқты бұрынғы зерттеулерде көтерілген

мәселелерді қарастырады, ол жергілікті дәстүрлерді шеттететін Шамадан тыс Батыстандырылған оқу бағдарламаларынан сақтандырды. Қазақстандық материалды заманауи әдістермен интеграциялау ұлттық мұраны сұйылтпайды, керісінше студенттерге оны басқа әлемдік дәстүрлерге қатысты түсінуге мүмкіндік береді.

Бір қызығы, зерттеу нәтижелері бойынша алынған сапалы мәліметтер оқушылардың ынтасы мен өзін-өзі басқарудың жоғарылағанын көрсетті. Студенттер сабаққа көбірек қатысып қана қоймай, сонымен қатар оқу бағдарламасынан тыс музыкалық стильдерді зерттеуге бастамашы болды. Бұл Интерактивті оқыту туралы Жаһандық тұжырымдарға сәйкес келеді, Мысалы, Иванов қорытындылаған [16], ол: "Қатысу-бұл мағыналы музыкалық тәжірибенің себебі де, салдары да."

Бұл нәтиженің маңыздылығын асыра бағалау мүмкін емес. Қазіргі қазақстандық білім беру стандарттары білім алушыларға бағытталған тәсілдерді ынталандырады, бірақ практикалық іске асыру көбінесе артта қалады. Бұл зерттеу тиісті құрылым мен ресурстардың көмегімен мәдени тұтастықты жоғалтпай оқу процесін модернизациялауға болатындығын көрсетеді. Тұрғанбекова [17] айтқандай, "білім Берудегі Инновация дәстүрмен қатар жүруі керек, оның алдында емес."

Маңыздылықтың тағы бір өлшемі дағдыларды беру мүмкіндігімен байланысты. Интерактивті, салыстырмалы әдістермен оқытылған студенттер импровизацияның, аналитикалық пайымдаудың және бір-бірімен байланысты емес стильдердегі өнімділіктің жақсарғанын көрсетті. Дәл осы дағдылар қазіргі музыкалық кәсібилікті анықтайды. Музыканттар жанрлық және мәдени тұрғыдан сезімтал болады деп күтілетін дәуірде мұндай дайындық баға жетпес. Мұхаметқалиеваның зерттеулері мұны растай отырып, "ерте дайындықтағы стилистикалық әртүрлілік шығармашылық салаларға жақсырақ бейімделген жан-жақты суретшілерді шығарады" [18].

Осы нәтижелерді халықаралық контексттермен салыстыра отырып, осындай жетістіктер байқалды. Мысалы, Финляндия мен Канадада музыка мұғалімдері мәдениетаралық, салыстырмалы тәсілдерді көбірек қолдана бастады. Бұл музыка студенттерінің танымдық және эмоционалды интеллектінің жақсаруына ықпал етеді. Осылайша, мұнда сипатталған қазақстандық іске асыру 21 ғасырдағы музыкалық білім беруді қайта қарастырудың кеңірек жаһандық тенденциясына енуде. Бұл Исакова сияқты бұрынғы ғалымдардың еңбектерін растайды [19], олар "жаһандық деңгейде хабардар және жергілікті тамыры бар" оқу бағдарламасын ойластырған."

Әдістемелік тұрғыдан алғанда, бұл зерттеудің жетістігі педагогикалық зерттеулерде жақсы құрылымдалған эксперименттің маңыздылығын күшейтеді. Алдын ала және кейінгі сынақтарды, құрылымдық бақылауларды және сұхбаттарды пайдалана отырып, зерттеу өз нәтижелерін үшбұрыштап, сенімді қорытындыларға қол жеткізді. Бұл Жұбанов жақтаған озық тәжірибелермен үндеседі [20], ол "егер білім беруді жүйелі түрде жетілдіру қажет болса, ғылыми дәлдік өте маңызды."

Дегенмен, нәтижелер перспективалы болғанымен, олар жаңа сұрақтар туғызады. Мысалы, бұл интерактивті әдістер әртүрлі типтегі мектептер мен аймақтарда, әсіресе технологияға қол жетімділік шектеулі жерлерде қаншалықты масштабталады? Мұғалімнің дайындығы туралы да мәселе бар. Бұл зерттеу эксперименттік топқа қатысатын тәрбиешілерге арналған тренингтерді ұсынғанымен, ұлттық деңгейде енгізу мұғалімдердің біліктілігін арттыруға және оқу материалдарына қомақты инвестицияларды қажет етеді. Бұл олқылықты Тұрлыбекова мойындайды [21], ол "тәрбиешілерді заманауи әдістерге бейімдеуде қолдаудың ұлттық стратегиясын жасауға" шақырды."

Сондай-ақ ықтимал шектеулерді мойындау маңызды. Зерттеуге әртүрлі оқушылар тобы қатысқанымен, оған ауыл мектептерінде немесе консерватория деңгейіндегі мекемелерде оқитындар кірмеді. Сондықтан болашақ зерттеулер нәтижелерді әртүрлі білім беру орталарында қайталауға тырысуы керек. Сонымен қатар, бойлық зерттеулер интерактивті стилистикалық салыстырудың артықшылықтары уақыт өте келе сақталатынын анықтауға көмектеседі.

Дегенмен, дәлелдер интерактивті, стилистикалық салыстырмалы әдістер музыкалық оқыту нәтижелерін айтарлықтай жақсартады деген гипотезаны қатты қолдайды. Бұл нәтижелер көптеген жылдар бойы жүргізілген теориялық үгіт-насихат пен педагогикалық эксперименттерді растайды және Бүкіл Қазақстан бойынша музыкалық білім беруді реформалаудың практикалық моделін ұсынады.

Сайып келгенде, бұл пікірталас музыкалық білімнің формасы мен мазмұны бойынша дамуы керектігін растайды. Стильдерді салыстырмалы түрде зерттеуге негізделген интерактивті оқыту тек инновациялық стратегия ғана емес—бұл қазіргі уақытта студенттер өмір сүріп жатқан күрделі, өзара байланысты музыкалық әлемге қажетті бейімделу. Рысқұлова [22] мойындағандай, "ертеңгі музыканттар білікті болуы керек—олар түсінікті, бейімделгіш және мәдениетті болуы керек."

Осы зерттеуде сыналған әдістердің жетістігі мұндай мақсаттарға жету дәстүрге де, инновацияға да негізделген ойластырылған педагогика арқылы жүзеге асырылған кезде мүмкін ғана емес, сонымен қатар практикалық екенін көрсетеді.

Қорытынды. Мұнда ұсынылған зерттеу музыкалық тілді меңгеру үшін стилистикалық салыстыруға негізделген интерактивті әдістердің трансформациялық әлеуетін көрсетеді. Ұзақ уақыт бойы дәстүрлі сызықтық оқыту үлгілері басым болған салада бұл зерттеу жаңа тәсілді де, динамикалық, салыстырмалы және оқушыға бағытталған педагогиканың оқуда айтарлықтай жақсы нәтижелерге қол жеткізе алатынының бұлтартпас дәлелдерін де ұсынады. Бұл әдіс эволюциясын ғана емес, Сонымен қатар Музыкалық түсініктің Қазақстандық білім беру жүйесінде және, мүмкін, бүкіл әлемде қалай дамитынын парадигманың өзгеруін білдіреді.

Бұл жұмыстың басты жаңалықтарының бірі оның дәстүрлі қазақ музыкалық элементтерін жаһандық стилистикалық жүйелермен интерактивті шеңберде біріктіруінде жатыр. Ұлттық және халықаралық дәстүрлерді жеке тұлға ретінде қарастырудың орнына, зерттеу оларды бір оқу процесінің өзара байытатын компоненттері ретінде ұсынады. Бұл тәсіл студенттерді жаһандық көркем диалогтың қатысушылары ретінде көрсете отырып, мәдени мұраны құрметтейді. Ол көптеген қазақстандық зерттеушілердің дәстүрлер мен инновациялардың стратегиялық бірігуін жақтаған Жүнісовтың [23] көзқарастарын қайталай отырып, ұлттық құндылықтарды заманауи білім беру үлгілеріне біріктіруге шақыруына жауап береді.

Бұл зерттеудің маңыздылығы оның студенттер арасындағы терең танымдық белсенділікті белсендіру қабілетіне де қатысты. Оларды салыстырмалы талдауға, импровизацияға және контекстік орындауға тікелей қатыстыра отырып, мұнда қолданылатын әдістер жаттаудан әлдеқайда асып түседі. Студенттер стилистикалық айырмашылықтарды танып қана қоймай, сыни тұрғыдан ойлау мен интерпретациялық шеберліктің секірісін көрсете отырып, оларды іштей қабылдап, шығармашылықпен көрсете білді. Негізінде, олар оқушылардан гөрі көп болды-олар аудармашылар, талдаушылар және жасаушылар болды. Бұл ауысым озық музыкалық білім берудің халықаралық стандарттарына сәйкес келеді, бірақ Одан да маңыздысы, Ол Қазақстанды жаһандық педагогикалық дамуға үлес қосушы ретінде орналастырады.

Сонымен қатар, зерттеу инклюзивті және ынталандыратын оқу ортасын құрудың маңыздылығын көрсетеді. Мұнда қолданылатын интерактивті құрылым сабаққа қатысудың жоғарылауына, оқушылардың қанағаттанушылығына және мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынастың жақсаруына ықпал етті. Бұл "жұмсақ" нәтижелер деректерге негізделген зерттеулерде жиі назардан тыс қалады, бірақ білім берудегі ұзақ мерзімді табыстың маңызды көрсеткіштері болып табылады. Нәтижелер оқушылардың мотивациясы оқу бағдарламасының өзектілігі мен қатысу деңгейімен тікелей байланысты деген түсінікті растайды Және Бұл Пікірді Төлегенова [24] қолдады, ол "шабыт-оқудың отыны, ал өзектілік-оның ұшқыны."

Болашақ жұмыс тұрғысынан бірнеше бағыттар жоспарланған. Біріншіден, әдістеме оның ауқымдылығын бағалау үшін ауылдық жерлерде және ресурстары шектеулі мектептерде бейімделеді және сыналады. Технология мен мұғалімдердің біліктілігін арттыруға қол жеткізудегі айырмашылықтарды ескере отырып, бұл келесі кезең кеңірек білім беру спектрінде жүзеге асырылатын модельді жетілдіруге бағытталады. Бұл теңдік пен инклюзивтіліктің ұлттық білім беру мақсаттарына сәйкес келеді.

Екіншіден, бойлық зерттеу бірнеше оқу жылындағы интерактивті стилистикалық салыстырудың тұрақты әсерін өлшеуге арналған. Бұл зерттеушілерге осы модельге ұшыраған студенттердің музыкалық еркін сөйлеуінің, есте сақтау қабілетінің және шығармашылығының дамуын бақылауға мүмкіндік береді. Ерте көрсеткіштер перспективалы ұзақ мерзімді артықшылықтарды көрсетеді, бірақ тек ұзақ мерзімді бақылаулар бұл тенденцияларды растайды.

Үшіншіден, облыстық музыкалық колледждермен және консерваториялармен серіктестікте мұғалімдерді даярлау модульдерінің жаңа толқыны әзірленуде. Бұл модульдер Бүкіл Қазақстан бойынша оқытушыларға өз сыныптарында интерактивті, стилистикалық салыстыру жүйесін жүйелілік пен тиімділікпен енгізуге көмектеседі. Мақсат-мұғалімдер өздерінің жергілікті және институционалдық жағдайларына бейімделе алатын стандартталған, бірақ икемді жүйені құру.

Соңында, қолжетімділік пен интерактивтілікті арттыру үшін цифрлық құралдар мен онлайн платформалар зерттелуде. Стилистикалық мысалдардың виртуалды кітапханалары, өзін-өзі бағалауға арналған қосымшалар және бірлескен онлайн кеңістіктер студенттерге салыстырмалы талдауды өз бетінше немесе әртүрлі мектептерде, тіпті елдерде топтық жағдайда жүргізуге мүмкіндік береді. Бұл модельді аудиториялық әдістен ұлттық, ықтимал халықаралық білім беру ресурсына дейін көтеруге мүмкіндік береді.

Қорытындылай келе, бұл жұмыс өзекті, тиімді және мәдени негізделген музыкалық білімге деген сұраныстың артуына өте қажет жауап береді. Бұл музыкалық тілді меңгеру тек дәлдікпен немесе орындаушылықпен ғана емес, сонымен қатар әртүрлі музыкалық өрнектерді түсіну, салыстыру және

мағыналы түрде өзара әрекеттесу қабілетімен де байланысты екенін көрсетеді. Стилистикалық салыстырудың интерактивті әдістері дәстүрді инновациямен, студенттерді мұрасымен, Қазақстанды кең музыкалық әлеммен байланыстыратын көпір қызметін атқарады. Үздіксіз даму мен жетілдірудің арқасында бұл тәсіл болашақ ұрпақ үшін музыканы оқыту мен тәжірибе тәсілін өзгертуге мүмкіндік береді.

Әдебиеттер:

1. *Kenzhegalieva, Aksholpan & Muratova, Алия & Kudarova, Gulbarshin. (2024). Cultural Harmony in Education: A Comparative Study of Traditional and Modern Music Teaching Methods in Kazakhstan. Eurasian Science Review an international peer-reviewed multidisciplinary journal. 2. 112-117. 10.63034/esr-63.*
2. *Shi, Mengyu. (2022). The Role of Mastering Musical Instrument Playing Skills Combined with Student Behavior Data Mining and Analysis in the Digital Campus Environment to Improve Students' Comprehensive Quality. Journal of Environmental and Public Health. 2022. 1-10. 10.1155/2022/7724675.*
3. *Ахметова Л. Инновациялық музыкалық педагогика. - Алматы, Мектеп, 2020. - 79 б.*
4. *Смағұлов Т. Дәстүрлі музыканы қазіргі педагогикаға интеграциялау. - Астана, Білім, 2018. - 94 б.*
5. *Мұсағалиева А. Музыкалық білім беруді зерттеу әдістемесі. - Алматы, Қазақ Ұлттық Консерваториясы, 2017. - 116 б.*
6. *Қалдыбаева Р. Музыкалық педагогикадағы стилистикалық сауаттылық. - Алматы, Өнер Академиясы, 2019. - 102 б.*
7. *Жанабекова С. Музыкалық білім берудегі салыстырмалы эстетика. - Астана, Шаңырақ, 2018. - 67 б.*
8. *Мукашева Л. Қазіргі музыкалық орындаудағы мультистилистикалық интерпретация. - Алматы, Мәдениет, 2021. - 121 б.*
9. *Нұрпейісова Г. Интерактивті музыка сабақтарындағы педагогикалық диалог. - Астана, Білім, 2020. - 88 б.*
10. *Рахимжанов Д. Импровизация стилистикалық синтез формасы ретінде. - Алматы, Мускентр, 2017. - 59 б.*
11. *Ақынова М. Музыкалық білім берудегі мотивация. - Алматы, Ұлағат, 2016. - 134 б.*
12. *Бережной Н. Қазіргі музыкалық сауаттылық. - Мәскеу, Education Press, 2015. - 97 б.*
13. *Сүлейменова К. Музыкалық дайындықтағы стилистикалық саралау. - Алматы, "Өнер" баспасы, 2017. - 108 б.*
14. *Ахметов Б. Музыкалық білім берудің теориялық негіздері. - Астана Қ., Білім институты, 2016ж. - 94 б.*
15. *Уразалиева Р. Музыкалық білім берудегі ұлттық бірегейлік. - Алматы, Мектеп, 2019. - 112 б.*
16. *Иванов А. Музыкалық педагогикадағы белсенді оқыту. - Мәскеу, Harmony Press, 2015. - 83 б.*
17. *Тұрғанбекова М. Музыканы оқыту әдістемесі. - Алматы, Қазұөу, 2018. - 104 б.*
18. *Мұхаметқалиева С. Жас музыканттардағы жанрлық құзыреттілік. - Астана, Зерде, 2020. - 119 б.*
19. *Искакова Д. Жаһандану және музыкалық білім беру реформасы. - Алматы, Шабыт, 2015. - 88 б.*
20. *Жұбанов А. Эксперименттік музыкалық педагогика. - Алматы, Ұлағат, 2014. - 97 б.*
21. *Тұрлыбекова Н. Музыкадағы білім беру реформасының мәселелері. - Алматы, Білім, 2017. - 91 б.*
22. *Рысқұлова З. Музыкалық педагогиканың болашағы. - Алматы, Өнер көкжиегі, 2021. - 101 б.*
23. *Жунуссов А. Музыкадағы заманауи білім беру басымдықтары. - Алматы, Санат, 2016. - 86 б.*
24. *Төлегенова Н. Өнерге педагогикалық араласу. - Астана, "Жас Өркен", 2020. - 97 б.*

References:

1. *Kenzhegalieva, Aksholpan & Muratova, Алия & Kudarova, Gulbarshin. (2024). Cultural Harmony in Education: A Comparative Study of Traditional and Modern Music Teaching Methods in*

Kazakhstan. Eurasian Science Review an international peer-reviewed multidisciplinary journal. 2. 112-117. 10.63034/esr-63.

2. Shi, Mengyu. (2022). *The Role of Mastering Musical Instrument Playing Skills Combined with Student Behavior Data Mining and Analysis in the Digital Campus Environment to Improve Students' Comprehensive Quality*. *Journal of Environmental and Public Health*. 2022. 1-10. 10.1155/2022/7724675.
3. Ahmetova L. *Innovatsualyq mýzykalyq pedagogika*. - Almaty, Mektep, 2020. - 79 b.
4. Smaǵulov T. *Dástúrli mýzykany qazirgi pedagogikaǵa integratsualay*. - Astana, Bilim, 2018. - 94 b.
5. Musaǵaheva A. *Mýzykalyq bilim berýdi zertteý ádistemesi*. - Almaty, Qazaq Ulttyq Konservatoruasy, 2017. - 116 b.
6. Qaldybaeva R. *Mýzykalyq pedagogikadaǵy stilistikalyq saýattylyq*. - Almaty, Óner Akademiuasy, 2019. - 102 b.
7. Janabekova S. *Mýzykalyq bilim berýdegi salystyrmaly estetika*. - Astana, Shańyraq, 2018. - 67 b.
8. Mýkasheva L. *Qazirgi mýzykalyq oryndaýdaǵy mýltustilistikalyq interpretatsua*. - Almaty, Mádeniet, 2021. - 121 b.
9. Nurpetisova G. *Interaktivti mýzyka sabaqtaryndaǵy pedagogikalyq dialog*. - Astana, Bilim, 2020. - 88 b.
10. Rahimjanov D. *Improvizatsua stilistikalyq sintez formasy retinde*. - Almaty, Mýskentr, 2017. - 59 b.
11. Akynova M. *Mýzykalyq bilim berýdegi motivatsua*. - Almaty, Ulaǵat, 2016. - 134 b.
12. Berejnoi N. *Qazirgi mýzykalyq saýattylyq*. - Máskeý, Education Press, 2015. - 97 b.
13. Súleimenova K. *Mýzykalyq daiyndyqtaǵy stilistikalyq saralay*. - Almaty, "Óner" baspasy, 2017. - 108 b.
14. Ahmetov B. *Mýzykalyq bilim berýdiń teorualyq negizderi*. - Astana Q., Bilim institúty, 2016j. - 94 b.
15. Ýrazaheva R. *Mýzykalyq bilim berýdegi ulttyq biregeilik*. - Almaty, Mektep, 2019. - 112 b.
16. Ivanov A. *Mýzykalyq pedagogikadaǵy belsendi oqytý*. - Máskeý, Harmony Press, 2015. - 83 b.
17. Turǵanbekova M. *Mýzykany oqytý ádistemesi*. - Almaty, Qazuóy, 2018. - 104 b.
18. Muhametqalieva S. *Jas mýzykantardaǵy janrlıyq quzyrettilik*. - Astana, Zerde, 2020. - 119 b.
19. Iskakova D. *Jahandaný jáne mýzykalyq bilim berý reformasy*. - Almaty, Shabyt, 2015. - 88 b.
20. Jubanov A. *Ekspérimenttik mýzykalyq pedagogika*. - Almaty, Ulaǵat, 2014. - 97 b.
21. Turlybekova N. *Mýzykadaǵy bilim berý reformasynyń máseleleri*. - Almaty, Bilim, 2017. - 91 b.
22. Rysqulova Z. *Mýzykalyq pedagogikanyń bolashaǵy*. - Almaty, Óner kókjiegi, 2021. - 101 b.
23. Jýnyssov A. *Mýzykadaǵy zamańaıı bilim berý basymdyqtary*. - Almaty, Sanat, 2016. - 86 b.
24. Tólegenova N. *Ónerge pedagogikalyq aralasy*. - Astana, "Jas Órken", 2020. - 97 b.